

flaaer at optage som Indtægtsposter, og de dertil svarende Udgiftsposter, saa er der, troer jeg, ikke Mere tilbage, som kan siges at være Staten umiddelbart vedkommende, uden Communeudgifter. Det er, troer jeg, blevet af stor Vigtighed, at Rigsdagen stadigt har for Die, hvor flere Communeudgifterne ere blevne og blive. Rigsdagen er lidt efter lidt kommen til at lovgive paa en i visse Henseender nem Maade, at skyde til en vis Grad det pecuniaire Spørgsmaal tilside og kun at tænke paa, at det og det Nyttige er at opnaae, men overføre det pecuniaire Spørgsmaal paa Communerne. Derved kunne vi komme til, og ere maastee allerede komne dertil, at belaste Communerne i en ganske overordentlig Grad. Det er saameget vigtigere, at der bliver taget Hensyn dertil, som Lovgivningen om Communerens Besatningsret — jeg taler ikke om Sogne-Communerne, men om Amtscommunerne — er ligeoverfor hele vor nærværende Udvikling — og jeg haaber den Udvikling, som vi fremdeles ville gaae imøde — meget usfuldstændig. Ved den falder hele Vægten paa Hartkornet, og Formue og Leilighed undslippe ganske; med hver Dag, der gaaer hen, stiller Formue og Leilighed eller Indtægt sig i et meget usikkert og ubestemt Forhold ligeoverfor Hartkornet; det bringer Hartkornet, ved de Kjøb, som skee, til at være haardt betyngt, og den Formue og Leilighed, som har draget Fordeel af Kjøbet, gaaer aldeles fri. Den, som kjøber sig ind til ved sin Virksomhed under haarde Vilkaar at erhverve neppe det tørre Brød, bliver bebyrdet og bebyrdet under Hartkornets Form, og den, der derimod sælger fra sig og stikker Pengene i Papirer, hæver gennem Papiromsætninger højere Renter og større Fordele, han frigjør sig for alle de Byrder, som paa den Maade kunne blive læsede paa Landet. Ligeoverfor en Fordeling af den Natur er det dobbelt vigtigt, men under enhver Omstændighed vigtigt for den lovgivende Magt, at see stadigt bragt for Die, hvilken er den Totaludgift, som ved Loven lægges paa Yderne, og det er godt for Yderne selv; thi jeg har ogsaa seet Ydere være saa enthousiasmerede, at de have glemt, at de ikke alene have deres egen Pung at sørge for, men ogsaa Andres, som ikke ere her til-

stede. Den Lyst, som saaledes udvikler sig mere og mere — vi kunne benævne den som Forsængelighed — den frister saameget til ogsaa at ville være med; „det har man seet, det er skeet hist og her; det maae vi ogsaa gjøre med“, og man glemmer i det Dieblif, man vil være med, hvad det koster, og især, naar det kan fastes over paa Communerne; de maae see, hvorledes de komme ud af det, og komme de ikke ud af det eller komme de kun ud af det med Besvær, saa kalder man dem Spidsborgere, eller Communalsviin, thi ogsaa heri er Fanatismen og Esterableslysten mere herskende, end man ofte troer eller seer.

Jeg kommer nu til § 18. Denne indeholder en Bestemmelse, som ligger i Sagens Natur, nemlig at alle Oppebørslser og Kædser skulle staae under Finantsbestyrelsens Tilsyn. Jeg er kommen til at sætte det herind, for at undgaae Tvivlsmaal om, hvorledes det hænger sammen med vore lønede Embedsmænd, under hvem de virkelig staae, af hvem de virkelig ansættes, kort sagt, hvem der er Herre over vore Opkrævningseembedsmænd, over vore Kæseforvaltere etc. Jeg har truffet paa Embedsmænd omkring i Landet, der, som det synes mig, ere ganske tvivlræddige i saa Henseende, og jeg har ogsaa truffet paa dem, som — saaledes forekommer det mig — have været ganske paa Viltspor. Jeg har truffet paa Amtsforvaltere, der bildte sig ind, at de stode og forterede under Finantsministeren, og under „Finantsministeren“ forstode de „Monarchiets Finantsminister.“ Jeg vil haabe, at det ikke forholder sig saaledes, jeg vil haabe, at disse Folk ikke have opfattet deres Stilling rigtig, men en saadan Forvirring er der tilfæde.

Om Forladelse, jeg er sprungen § 17 over og vil derfor gaae over til den. Denne Paragraph er ikke ganske uvigtig, og den er ogsaa her en ganske ny Paragraph. Man maa vel lægge Mærke til, at naar vi have bevilget Udgifter, saa er det ifølge Sagens Natur til hver enkelt ansvarlig Minister; at Udgiften er bevilget, og det er da Ministeren, som bestemmer, hvorledes Arbeidet skal foretages, hvad der skal skee til enhver Tid, og naar Ud-